

Transformation af den lokale fødevareproduktion (Budgetforslag B2026)

Forslagsstiller: Thure Hastrup (Alternativet)

Forslaget retter sig mod BA, MTM og MKB.

Det foreslås, at der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2026 – 2029 til at igangsætte transformationen af den lokale fødevareproduktion med henblik på at gøre Aarhus selvforsynende med lokale økologiske, regenerative fødevarer over en generation.

Forslaget skal ses som opstart på realiseringen af Klimaplan 2025-2030 klimaindsats "F3: Transformation af fødevareproduktion".

Motivation

Økologisk regenerativ fødevareproduktion er en tilgang, der dækker over produktionsformer, der er giftfrie og derfor beskytter drikkevandet. Det bidrager til bedre vandmiljø i søer, vandløb og Aarhusbugten. Det optager CO₂, i stedet for at udlede CO₂. Det holder den dyrkede jord frodig. Det er varieret produktion, der bidrager til øget biodiversitet. Det styrker mulighederne for iværksætteri og bidrager til liv og arbejdspladser i landområderne. Det giver sunde og mere nærende fødevarer. Det sikrer forsyningen af mad, hvilket ikke længere er en selvfølge. Det er blevet svært at dyrke mad i lande som Spanien og Grækenland med temperaturer på omkring 50c.

Og endelig vil lokal madproduktion være enestående til at styrke de lokale fællesskaber – og også skabe nye fællesskaber og samhørighed på tværs af land og by.

Transformationen til lokal økologisk, regenerativ fødevareproduktion er med andre en sand guldgrube, der bidrager ekstremt positivt på alle bundlinjer.

Ressourcer

En transformation vil dels indebære, at vi gør Aarhus attraktiv for de mange iværksættere – den nye generation af jordbrugere, der står og tripper for at få lov etablere sig med et mindre jordbrug, som vi kender det fra fx Høsteriet i Hjortshøj, Peters Gartneri og Egelund Madskov. Og dels, vil det indebære samarbejde med de eksisterende større landbrug, så der også her kan skabes tryghed omkring lokal afsætning. Gram Slot er det hidtil største landbrug i Danmark, der har omlagt til økologisk regenerativ produktion.

I Liège i Belgien (en by der er sammenlignelig med Aarhus), har man besluttet at gøre [byen selvforsynende med netop økologisk regenerative fødevarer over en generation](#). Baggrunden er ikke mindst et ønske om at øge fødevaresikkerheden. Foreløbig er man på ca. 10 år gået fra at have ca. 5 til at have over 100 mindre jordbrug i og omkring Liège. Samtidig er udviklingen koblet op på skolemadsordninger, lokal madfestival og andre tiltag. Beslutningen er ambitiøs og er med til at sætte retning og tjener derfor som inspiration for andre kommuner.

Midlerne er tænkt som projektmidler, der skal geare Aarhus Kommune til at støtte transformationen og facilitere rammesætningen gennem samarbejde med alle de aktører, der er i de forskellige led af fødevarekæderne. Det kan fx være at sørge for, at det er attraktivt at etablere sig som jordbruger i Aarhus Kommune med jord, der er tilgængelig og under forhold, der er meningsfulde for en selvstændig. Det kan også være understøttelse af multifunktionelle jordbrug.

Alternativet foreslår at samtænke indsatsen med allerede vedtagne beslutninger om udpegning af arealer til grundvandsbeskyttelse og Aftale om et Grønt Danmark, så der ikke skal investeres yderligere i jord, der kan bortforpagtes til de naturvenlige produktionsformer. Altså helt i tråd med klimaindsats F3.

Baggrund

I klimaaftalens klimaindsats "F3: Transformation af fødevareproduktion" står der bl.a.:

"Aarhus Kommune vil aktivt medvirke til, at der udvikles innovative koncepter og samarbejder for klimavenlig fødevareproduktion, så det desuden flugter med den omstilling af arealanvendelsen, der knytter sig til den nationale Aftale om et Grønt Danmark. Der skal således findes nye klimamæssige balancer i fødevareproduktionen, ligesom tilgangen i forvaltningen af det danske landskab står til at ændre sig.

Som en stor kommune, der rummer både by og åbent land, har Aarhus forudsætningerne for at skabe lokale handlemuligheder og medvirke til at igangsætte ændringer af vores fødevareproduktion og madsystem. Hermed sættes Aarhus på verdenskortet som en førende by inden for grøn fødevareproduktion.

Aarhus Kommune vil understøtte en forandring i indretningen og tilgangen i jordbrugets produktion ved at bidrage til test og udvikling. Det drejer sig om nye dyrkningskoncepter eksempelvis indenfor regenerativt landbrug samt bæredygtige forretningsmodeller på landbrugsarealer i kommunen. Her er et muligt udgangspunkt de arealer, kommunen råder over helt eller delvist, og den planlægning og de politikområder byrådet selv har direkte indflydelse på.

Derudover vil Aarhus Kommune understøtte lokale, bæredygtige fødeværdikæder med henblik på at fremme mere plantebaseret produktion og afsætning.

Både nye jordbrugere og etablerede landbrugere er relevante som samarbejdspartnere i den forbindelse i forhold til at sikre både innovation og skalering.

Nye løsninger kræver nytænkning. Dette skal ske i dialog med og inddragelse af borgerne samt de forskellige stærke videns- og innovationsmiljøer indenfor fødevare- og jordbrugsområdet, der har til huse i Aarhus."